

Міністерство освіти і науки України
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету
економіки та підприємництва

А.А. Брояка

« 25 » серпня 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціологія»

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Ради Студентського
Самоврядування факультету
економіки та підприємництва
Протокол № 1
від « 25 » серпня 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Вченої Ради
факультету економіки та
підприємництва
Протокол № 1
від « 25 » серпня 2020 р.

Вінниця 2020

Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Маньгора Володимир Васильович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії України та філософії, електронна адреса: vmangora@gmail.com

2. Опис навчальної дисципліни

ОК 43 Соціологія

кількість кредитів ЄКТС – 4;

кількість годин – 120 годин, у тому числі 58 аудиторних годин, 62 години самостійна робота;

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання – 2 курс, 4 семестр.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

«Соціологія» належить до навчальної дисципліни, вибіркової компоненти, освітній компонент циклу загальної підготовки;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Філософії», «Теології», «Історія України та етнокультурологія»;

- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Економіка праці і соціально-трудова відносини», «Маркетинг».

5. Характеристика навчальної дисципліни

Призначення навчальної дисципліни

Формування у майбутніх фахівців соціологічного мислення й культури, надання їм необхідної допомоги в розумінні сутності й змісту складних соціологічних явищ і процесів, що відбуваються у сучасних суспільствах, у виявленні причин і джерел їх виникнення, в усвідомленні природи різних соціальних конфліктів і пошуку адекватних шляхів їх подолання й вирішення.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Соціологія» сприяти формуванню у майбутніх спеціалістів уміння застосовувати соціологічний підхід як важливий засіб і дієвий інструмент аналізу соціальних проблем в усіх сферах життя сучасної України, а також у діяльності ділових організацій різних типів і видів.

Задачі вивчення дисципліни

Задачі навчальної дисципліни «Соціологія» полягають в тому, що її вивчення дасть змогу майбутнім фахівцям оволодіти фундаментальними основами важливих знань, уміннями та навичками підготовки й проведення конкретних соціологічних досліджень у майбутній практичній діяльності з управління соціальними процесами, соціальними групами й соціальними організаціями незалежно від сфери діяльності та форми власності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

програмні результати:

РН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

РН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

РН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

РН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

РН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

РН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

РН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

РН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних

та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Соціологія» належить до вибіркових дисциплін.

Предметні компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність діяти відповідально та свідомо; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Результати навчання: використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях; застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності; мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами; демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати; застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур; знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави; демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці; вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності; оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів; знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці; застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійної роботи, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	2	3	4	5
1.	Тема 1. Поняття соціологічної науки	2	2	7
2.	Тема 2. Історичний розвиток соціології	4	4	8

3.	Тема 3. Суспільство як соціальна система.	4	4	8
4.	Тема 4. Соціальні інститути суспільства.	4	4	8
5.	Тема 5. Особистість у системі соціальних зв'язків.	4	2	7
6.	Тема 6. Соціологія політики і міжнародних відносин	4	4	8
7.	Тема 7. Соціологія економіки. Соціологія праці та управління.	4	4	8
8.	Тема 8. Соціологія культури. Соціологія права.	4	4	8
	Разом	30	28	62

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Графік самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	30	щотижнево	Усне та письмове (тестове) опитування
2	Підготовка рефератів	10	4 рази в семестр	Усний захист
3	Виконання індивідуальних завдань	10	3 рази в семестр	Усне опитування
4	Розрахунки та дослідження з використанням комп'ютера	10	2 рази в семестр	Усний захист
	Разом	60	-	-

7. Список основної та додаткової літератури

Основна література

1. Барвінський А. О. Соціологія: курс лекцій для студ. ВНЗ: навч. посіб. К.: Центр навч. л-ри, 2005. 328 с.
2. Білоус В. С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.
3. Болотіна Є. В., Мішура В. Б. Соціологія: навч. посіб. К.: Центр навч. л-ри, 2007. 128 с.
- 4.
5. Гіденс Е. Соціологія / пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник; наук. ред. О. Іващенко. К.: Основи, 1999. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/86796-dti-t-hto-h-doglyada.html>
6. Кузьменко Т. М. Соціологія. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 320 с. URL: <http://filelibsnu.at.ua/navchalno-metod/social/Sociologiya-Kuzmenko2010.pdf>
7. Литвин А. П., Яковенко А. К. Соціологія : навч. посіб. / А. П. Литвин,

- А.К. Яковенко. Т. : THEУ, 2013. URL: http://library.tneu.edu.ua/images/stories/praci_vukladachiv
8. Лукашевич М. П., Туленков М.В. Соціологія. Основи загальної, спеціальних і галузевих теорій : підручник / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков, Ю. І. Яковенко. К. : Каравела, 2008.
  9. Рущенко І. П. Загальна соціологія : підручник. Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004
  10. Сірій Є. В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : навч. посіб. К. : Атіка, 2010. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html>
  11. Соціологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів – 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В. І. Докаша. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с. URL: <http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Soc.%20kafedr.%20posibnyk.pdf>
  12. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С. О. Макеєва. К.: Т-во «Знання», КОО, 2008. 566с.
  13. Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. І. Волович, М. І. Горлач, В. Г. Кремень та ін. – 6-те вид., К: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
  14. Соціологія : підруч. / В. Г. Городяненко, О. В. Гілюн, А. В. Демічева, С. В. Легеза, Н. А. Липовська. - 3-є вид., переробл., доповн. К. : Акад., 2008. 544 с.
  15. Соціологія : підручник / за ред. В. М. Пічі. – 3-тє вид. Л. : Новий світ 2000, 2007. 280 с.
  16. Соціологія : підручник / М. П. Требін, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Х. : Право, 2010. 224 с.
  17. Штомпка П. Социология. Анализ современного общества / П. Штомпка; пер. с польск. С.М. Червонной. – 2-е изд. – М. : Логос, 2010. – 664 с

Допоміжна

1. Аберкромби Н., Хилл С., Тернер Б. Социологический словарь: пер. с англ. М.: Экономика, 2004. 620 с.
2. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки. К., 2004. 687 с.
3. Бергер П. Приглашение в социологию: Гуманистическая перспектива. – М., 2006.
4. Витаньї И. Общество, культура, социология. М., 2004.
5. Гидденс Э. Социология: пер. с англ. М.: Едиториал УРСС, 2005. 632 с.
6. Григорьев С. И., Растов Ю. Е. Начала современной социологии. - М., 2000.
7. Джери Дэвид, Джери Джулия. Большой толковый социологический словарь (Collins). Т. 1 (А–О). 544 с. Т. 2 (П–Я). 528 с.: пер. с англ. М.: Вече, АСТ, 2013.
8. Добренев В. И., Кравченко А. И. Социология: в 3 т. Т. 1. Методология и история. М., 2000.

9. Добренев В. И., Кравченко А. И. Социология: в 3 т. Т. 2: Социальная структура и стратификация. М., 2000.
10. Добренев В. И., Кравченко А. И. Социология: в 3 т. Т. 3: Социальные институты и процессы. М., 2000.
11. Захарченко М. В., Погорілий О. І. Історія соціології (від античності до початку ст.). К., 2013.
12. Западная социология / И. А. Громов, А. Ю. Мацкевич, В. А. Семенов. СПб., 2010.
13. Козловець Є. А. Соціологія: Словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с.
14. Кондауров В. И. Социология: Общий курс. М.: ИНФРА-М, 2008. 332 с.
22. Лапин Н. И. Общая социология: Хрестоматия. М.: Высш. шк., 2006. 783 с.
15. Масионис Дж. Социология: пер. з англ. СПб.: Питер, 2004. 752 с.
16. Ритцер Дж. Современные социологические теории: пер. с англ. СПб.: Питер, 2002. 688 с.
17. Социология: Энциклопедия. Минск: Кн. Дом, 2003. 1312 с.
18. Соціологічна енциклопедія [Текст] / укладач В. Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с. (Енциклопедія ерудита).
19. Соціологія: словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/SOCIOLOGIA_S_L_2006.pdf
20. Соціологія: Терміни, поняття, персоналії / За ред. В. Пічі. К.: Каравела; Л.: Новий світ-2000, 2002. 480 с.

Інформаційні ресурси

1. International Sociology: SAGE Journals. URL: <https://journals.sagepub.com/home/iss>
2. SOCIS: Центр соціальних та маркетингових досліджень. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>
3. Архів журналу «Соціологія: теорія методи, Маркетинг». URL: <http://stmm.in.ua/archive/>
4. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи Національної академії наук України, публікації URL: <https://idss.org.ua/public>
5. Інститут соціології НАН України. Видання. Соціальні виміри суспільства URL: <https://i-soc.com.ua/ua/edition/socialni-vimiri-suspilstva/>
6. Київський міжнародний інститут соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/>
7. Навчальний портал «Готуємось до занять» URL: <http://www.konspect.com>
8. Освітній портал URL: <http://www.osvita.org.ua/>

9. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
10. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України URL: <http://kmu.gov.ua>.
11. Офіційний веб-сайт Президента України URL: <http://president.gov.ua>.
12. Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність». URL: <http://medialiteracy.org.ua/>
13. Соціологічна асоціація України, дослідження URL: <http://sau.in.ua/doslidzhennya/>
14. Соціологічна асоціація України. URL: <http://www.sau.kiev.ua/>
15. Соціологічна група «Рейтинг». URL: <http://ratinggroup.ua/>
16. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Онлайн курс на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about
17. Статистичні матеріали Держкомстату України URL: ukrstat.gov.ua
18. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: <http://www.uisr.org.ua/>
19. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
20. Центр Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/>
21. Центр соціальний моніторинг. URL: <https://smc.org.ua/>

8. Контроль і оцінка результатів навчання

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: поточний контроль – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами практичних та семінарських занять – 60 балів(усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін. та письмовий контроль: контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.); рубіжний контроль (контрольна робота у письмовій формі) – 10 балів; підсумковий контроль, (іспит в усній або тестовій формі) – 30 балів. Разом: 100 балів. Якщо студент протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він до іспиту не допускається. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи.

Визнання результатів набутих у неформальній/інформальній освіті здійснюються до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом передбачено опанування освітнього компонента.

9. Політика навчальної дисципліни

Дисципліна передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Активна участь студентів на практичному занятті під час опитування, відвідування лекційних занять, ініціативність студентів в обговоренні

дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи, заохочення студентів до науково-дослідної роботи.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття, здобувач презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим.